

kátském, je notářství neslučitelné s advokátským a to nejen na papíře zákona, nýbrž i po rozumu zákona při vykonávání praxe, tak že notář nemá napodobiti advokáta v jeho široké sféře zastupovací jednostranným poradením a navedením na místě objektivního poučení — a advokát nemá napodobiti notáře nebo soudce ve vedení řízení mezi stranami na místě jednostranného radění straně a zastupování strany.

Advokát, když a pokud nepůsobil jako advokát, může toho času, dokud není proti tomu odporujícího zákonného ustanovení, jako soukromník pro sebe i pro jiné sepisovati soukromé listiny právní jednostranné i vícestranné, co může činiti i jakýkoli jiný občan republiky, rovněž tak banky a nyní různé sekretariáty stran, pozemkové svazy a úřadovny ve svých oborech i úředník v peněžních a jiných ústavech, ale vždy bez povolení k tomu a bezúplatně.

Ona obvyklá konkurenční anomalie mezi notáři a advokáty dá se odstraniti tím, kde by notáři byli smluvní agendou přetíženi, že na takových místech má ministerstvo spravedlnosti v moci pouhým nařízením druhé, třetí a další místo notářské systemisovati a třeba pak advokáty, kteří by měli sklcn a mentalitu k agendě notářské a žádali by o to, při nedostatku způsobilých žadatelů ze stavu notářského dispensí od nyní předepsané aspoň dvouleté kandidátské praxe notářské tam za notáře jmenovati.

Vždy jest aspoň citově snesitelnější konkurence s příslušníky stejně oprávněnými z téhož stavu než s příslušníky jinak oprávněnými z jiného stavu.

Jest zjevné, že se nemá a nemůže jednat jen o osobu a zisk notářů a advokátů, nýbrž vždy a ve všem musejí býti kladeny do popředí požadavky potřebných a správných služeb občanské veřejnosti, k vůli které jsou notáři a advokáti zde a nikdy naopak.

Když notáři, jichž je toho času poměrně malý počet, nebudou chráněni od justiční správy a od soudů příslušným opatřením oproti zmíněným obvyklým, pak je marna sebe lepší konkurenční kvalifikace notářů, jelikož oni sami ku zamezení tak rozšířených škodlivin prostě nestačí. (Dokončení příště.)

Dr. KAREL MOTLÍK:

Rarita.

Srovnáme-li dosavadní ustanovení na př. práva knihovního, založeného na principu písemných podání stran — s požadavky formálními práva dědického, (na př. požadavky legalisace podpisu při postoupení třeba několika metrů čtverečních na ulici — i tedy při disposici nucené — proti možnosti, disponovati jednoduchým podpisem třebas milionovými hodnotami v projednání pozůstalosti, bez jakýchkoliv předpisů o zjišťování totožnosti) dojdeme k tomu závěru, že stávající předpisy v právu dědickém mohly býti jen proto volnější, poněvadž byly sestavovány s předpokladem nutného ústního jednání mezi soudem (soudním komisařem) a stranami.

Dokud tudíž bude soud vydáváním odevzdací listiny, jež jest podle dosavadního práva listinou velmi důležitou — přejímáti třeba jen formální — zodpovědnost za správnost projednání, jest ustanovení o možnosti t. zv. písemného projednání (strany si projednávají pozů-

stalost samy) v odporu s duchem zákona. Mohl bych doložiti praktickými příklady, že na př. se může státi, že zmizí celé veliké dědictví, aniž by se dostalo na oprávněného dědice, a co více, aniž by tento oprávněný dědic mohl na někom požadovati náhrady. A to vše, — bohužel — stane se pod — bezděčnou ovšem a nevědomou — patronací soudu(!). Ale tato stránka není dnes předmětem mojí úvahy. Chtěl bych spíše poznati, jaký význam a důvod může míti ustanovení nové úpravy, podle níž strany mají možnost prohlásiti kdykoli v během řízení pozůstalostního, že si pozůstalost projednají samy.

Nedávná událost může být praktickým příkladem:

Notář, co soudní komisař obešle k projednání pozůstalosti jediné dva dědice. Každého zastupuje jiný advokát, a tito společně v den projednání zašlou notáři podání, že si jejich mandanti projednají pozůstalost sami.

Spisy jdou tudíž k soudu zpět; soud stanoví lhůtu 6 neděl. V této lhůtě dojde podání strany A, že dohody nelze docíliti a že tudíž žádá o projednání »úřední«.

K nově nařízenému soudním komisařem stání přinese advok. úředník nové podání obou stran, že si pozůstalost projednají samy. Spisy jdou opět k soudu, nová lhůta, lhůta projde úplně bezvýsledně.

Notář tudíž dostane spisy po třetí. Nařídí státní a čeká. Nepřijde nikdo. Na telefonický dotaz u jednoho ze zástupců se dozví, že podali právě nové podání, přímo soudu, že si pozůstalost projednají sami.

Dalším pokračováním prozatím sloužití nemohu, myslím však, že bude ještě dosti spletilé, protože zástupci obou stran neopomenou již nyní zdůrazňovati, že srovnáním dřívějšího a nynějšího textování příslušného předpisu vysvítá, že není možnou rozhodnouti, že jejich žádost o povolení lhůty k písemnému projednání pozůstalosti se zamítá, — ježto pro ono prohlášení nikde není stanovena lhůta.

Aby věc lépe vysvitla připojme k tomu, že v den, kdy bylo stanoveno třetí projednání pozůstalosti byl onen notář žádán význačnou akciovou společností o vedení protokolu valné hromady. Ježto doba, na niž valná hromada byla svolána, kolidovala náhodou s nařízeným rokem k projednání pozůstalosti — musel odmítnouti a samozřejmě ztrácí klienta.

Ale odmysleme si v této věci vůbec notáře. Dejme tomu, že pozůstalost bude projednávatí soud. Ani tam samozřejmě není času nazbyt. A zrovna tak, jako notáři, mohou i soudu strany oznámiti v poslední chvíli, že si pozůstalost projednají samy — a táhnouti věc způsobem shora uvedeným. A až přijde revise, shledá tolik a tolik nevyřízených kusů, a následky — pocítí ovšem soudce sám.

Jaký jest význam tohoto ustanovení, kromě toho, že může způsobiti nepříjemnosti a materiální škodu, každému jinému, jen ne tomu, kdo ho zneužívá?

Či snad ten, kdo ho zneužije bude také poškozen?

Jest sice ustanovení, že ze státních poplatků platí se — není-li výkaz poplatkový — do půl roku ode dne úmrtí předložení popl. úřadu úroky z prodlení, ale...

Upozorňoval jsem před nedávnem jistého velkopřemyslníka, který tímto a jinými podobnými způsoby protahuje projednání pozůstalosti svého příbuzného a spolumajitele firmy — na ono ustanovení a bylo mně řečeno:

To mně nevadí! Je-li to tak, jen ať se to táhne! Považte, že nemusím platit, dokud se pozůstalost neskončí. Pokud nemusím platit, mohu nechat peníze v obchodu a vydělám tak ještě 2%.

A já byl nucen uznati, že ze svého stanoviska jest velmi dobrým obchodníkem. Zvláště, povážíme-li, že bude nezl. dědicům vypláceti přes 2,000.000 Kč, jež ovšem musí také zúročiti — patrně, ale podle běžné sazby spořitelny....

Důležité rozhodnutí.

Zemský soud civilní v Praze jako soud rekursní rozhodl dne 31. prosince 1925 pod čís. D IV. 385/25/9 v pozůstalostní věci po S. o stížnosti zákonného dědice do usnesení okresního soudu v Karlíně, ze dne 30. X. 1925 čj. D IV. 384/25, jímž byly spisy notáři jako soudnímu komisaři svěřeny, aby inventář zřídil a pozůstalost projednal, takto:

Stížnosti se nevyhovuje a usnesení naříkané se potvrzuje.

O d ů v o d n ě n í.

Stížnost není opodstatněna.

Poněvadž dědic se přihlásil k pozůstalosti s dobrodiním inventáře, dlužno podle § 92 nesp. pat. zříditi inventář. Inventář zřizuje soud buď sám, anebo prostřednictvím veřejného notáře (§ 93 nesp. pat.).

Podle § 29 nesp. pat. ve znění novelisovaném článkem XII. zák. ze dne 8. VI. 1923 č. 123 Sb. z. a n. musí notáři v místech, kde je sborový soud I. stolice svěřeny býti úkony uvedené v nesporném řízení v § 183 notářského řádu, v okresech pak mimo toto sídlo mohou úkony ty, mezi něž platí nesporně projednání pozůstalosti, podle uvážení soudu, býti přiděleny notářům jako soudním komisařům.

Strany nemají již práva projednati si pozůstalost samy, neboť čl. IX. zák. ze dne 1. IV. 1921 č. 161 Sb. z. a n. byl právě zrušen shora citovaným článkem XII. zák. ze dne 8. VI. 1923 č. 123 Sb. z. a n.

Pakli tedy prvý soud pověřil notáře jako soudního komisaře projednáním této pozůstalosti, k čemuž přináleží i zřízení inventáře, jednal v mezí zákona, který byl vydán právě ve snaze just. správě ulehčiti soudům práci přetížným, jakož i v úvaze, že i nadále mají pozůstalosti býti přikázány soudním komisařům tam, kde notář bez závad pozůstalostní řízení dosud prováděl.

Že by projednání pozůstalosti notářem přivedilo straně zvláštní výlohy, nelze tvrditi, zvláště, když uváží, že při jednoduché pozůstalosti a o takovou pravděpodobně běží, lze účelně spojití projednání toto se zřízením inventáře, který notář musí zříditi.

Právem tudíž soud I. svěřil projednání této pozůstalosti notáři, když ostatně ze spisů plyne, že patří ke jmění pohledávky v ceně 60.000 Kč.

Z E D N E.

Úmrtí. JUDr. Isidor Wostrý, notář a prezident notářské komory v Olomouci zemřel po dlouhé nemoci dne 24. května 1926. Dr. Wostrý narodil se 27. června 1859 v Šilperku na Moravě, gymnasiální studia konal v Přerově a na slovanském gymnasiu v Olomouci, právnická studia na vídeňské universitě. Po 12leté praxi u soudu a v notářských kancelářích v Brně imenován byl v roce 1894 notářem v Hrotovicích, v roce 1897

přeložen byl do Bystřice p. H., kde byl činný ve správě města a imenován za tuto činnost i čestným občanem, a v roce 1909 do Olomouce. Členem notářské komory olomoucké byl dr. Wostrý již za svého pobytu v Bystřici p. H., presidentem této komory zvolen byl po úmrtí notáře Antonína Hůlky v roce 1910 a zastával tuto funkci až do své smrti.

Pro svoji ryzí povahu, nevšední píli a svědomitost, konciliantní chování vůči všem — byl vždy ochoten raditi a pomáhati, komu a jak mohl — byl zemřelý vážen a ctěn nejen u svých kolegů, nýbrž i u úřadů a své četné klientely. Čest budiž jeho památce.

Evidence posledních pořízení. Pan Kolega Dr. Togner zasílá nám projev, že nespouhlasí s obsahem noticky v rubrice »Ze dne« v č. 5. t. l., že by totiž notáři byli povinni, oznamovati soudům veškeré případy, ve kterých sepsali neb převzali do uschování poslední pořízení. Vládní nařízení ze dne 9. dubna 1926 č. 50 vztahuje se po jeho soudě toliko na poslední pořízení sepsaná ve formě not. spisů neb not. protokolů (tedy veřejná) a na poslední pořízení převzatá do uschovy dle § 104 a násl. not. řádu (sepsání protokolu a vydání potvrzení), nikoliv však na poslední pořízení soukromá i když tato pořízení zůstanou v uschově notáře, ovšem jen jako soukromé osoby, tedy bez formalit podle § 104 a násl. n. ř.

Kdyby notář byl povinen oznamovati veškerá poslední pořízení soudům, znamenalo by to zvláštní postížení stavu notářského, sepisují přece poslední pořízení i advokáti a na venkově zvláště i obecní starostové; pro tyto nařízení tuto ohlašovací povinnost nestanoví. A tak by měl notář, na nějž se strany obracejí, zvláště tehdy, když chtějí »tajně« poříditi, to jest aby se o tom nikdo nedověděl, nejen snad o obsahu posledního pořízení, jehož tajnost — ostatně zcela zbytečně, přece nikdy žádnému notáři nenapadlo sdělovati obsah poslední vůle u něi uschované někomu — dotyčné vládní nařízení slovy »při tom (scil. notáři) nesdělí však obsahu posledního pořízení« hájí, nýbrž i o té okolnosti, že vůbec pořídili, snad oznamovati i takové případy soudu a tím svěřovati proti vůli pořizujícího více osobám, že dotyčná osoba na pád smrti pořídila, kdežto jiné osoby poslední pořízení sepisující by byly této povinnosti prosté.

Dávka z přírůstku hodnoty. Vláda chystá novou úpravu nařízení o dávce z přírůstku hodnoty. Pokud víme má se upravit novým nařízením toliko výše dávky a sice tím způsobem, že dosavadní dávkové sazby platiti budou pro převody nemovitostí, při nichž stal se převod pro zjištění hodnoty nabývací rozhodný po 1. lednu 1923, tedy jen tehdy, prodává-li někdo realitu po 1. lednu 1923 koupou, kdežto při převodech s nabývací hodnotou před 1. lednem 1923 se má vybírati paušalovaná dávka 5% z přírůstku hodnoty při vzestupu hodnoty nad 5% až do 600% nabývací hodnoty; při vzestupu hodnoty nad 600% má se vybírati mimo této 5% dávky další 25% dávka z části přírůstku hodnoty převyšující 600%. Tento úmysl vlády lze v zájmu občanů, v zájmu ozdravení obchodu realitního a cen realit a v zájmu tak nutného povznesení finanční morálky poplatníků co nejlépeji vítati. Kdyby dávka z přírůstku hodnoty v dosavadní výši měla potrvati ještě několik roků, pak by občané odvedli rozhodně předválečnou cenu realit do obecních pokladen.

Výkonný výbor Ústředí star. sborů na Moravě usnesl se ve své schůzi dne 31. května t. r. konané domahati se další novelisace dávkového řádu a sice v tom směru, by byl rozšířen okruh dávkou prostých převodů (zvláště nejen z rodičů na děti a s nimi sňatek uzavírající osoby, nýbrž i naopak: převody mezi pobočnými příbuznými s výhradou práva užívání neb požívání postoupené nemovitosti, směny hospodářských pozemků vůbec, převody, které jsou od ostatních převodních poplatků osvobozeny — k stavbě silnic a úpravě vodních toků) a pod. a dále ohledně přípravného řízení, předpisování, vyměřování dávky a ručení za ni.

Zavedením 5% dávkového paušálu blížíme se snad oně úpravě dávky z přírůstku hodnoty, která by znamenala značnou úsporu času a personálu, totiž vybírání této dávky ve způsobu přírůstky k státním převodním poplatkům, kdy by zároveň s poplatky těmito dávkou předpisovaly berní úřady. Ovšem toto řešení předpokládá důkladné statistické šetření a výpočty. A bohužel k těmto pracím nehodí se dnešní přece jen ještě revoluční doba se stálou změnou hospodářských čísel a stálým kolísáním cen.

Zatím budiž vládě vřelý dík za chystanou úpravu.

Dr. Togner.